

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vln.

Cene po poštu
za celo leto . K 50'—
za pol leta . K 25'—
za četrt leta . K 13'—
za 1 mesec . K 4'50
Za Ljubljano mesečno 4'50
Uredništvo in tiskarna:
Ropitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Komunisti o Kristanovi politiki.

Ljubljana, 5. marca. V Trstu je dne 27. februarja izšla 2. številka novega slovensko pisanega lista za slovenske socialiste. List »Delo« je pisan in urejevan v smislu komunistov. V članku: »Nova jugoslovenska vlada« objavlja imena novih ministrov ter na to pravi:

»Med njimi torej ni socialnih patriotov in to dejstvo nas je napotilo, da smo poleg novice objavili tudi imenik ministrov. Ali to ni še in ne sme biti še dovolj. Ako ni danes Kristana, Bukšega in Koraca v ministrstvu, ni rečeno, da jih ne bo jutri. Zakaj ti trije gospodje niso šli to pot v ministrstvo ne radi principelnih vprašanj, marveč pač samo radi tega ne, ker je bila kombinacija takšna. Sedaj gotovo čakajo, kdaj neki pride vrsta zopet nanje. Upamo, da ko bodo prihodnji v ministrstvu, bodo imeli prijetno veselje zastopati sami sebe. Nadejamo se namreč, da jim bo obrnila hrbet še ona poščica delavstva, ki danes še verjame njihovega političnemu talentu. — Taki

ljudje morajo prej ko slej proč iz vrst socialističnega delavstva. Čim prej, tem bolje.«

V drugem članku pa govori o ministrski krizi v Jugoslaviji ter pravi: »Edino, kar mora delavstvo zanimati je to, da v sedanji vladi ni več takozvanih socialistov, kateri so tako žalosten konec napravili s svojim ministrom. Ali bilo bi naivno misliti, da so ti socialistični ministri odstopili iz prepričanja, in da bodo sedaj vodili energično opozicijo proti vsaki meščanski vladi. Pri prvi priliki jih bomo spet videli v novi kombinaciji. Ali nas tolaži to, da je večina jugoslovanskega proletariata odrekla zupanje takim voditeljem. Gotovi smo, da ko bodo prišle volitve za ustavotvorno skupščino, bodo takšni socialisti na celi črti pogoreli.«

S tem se s komunisti popolnoma strinjamo s pristavkom, da bo ista usoda doletela tudi Kristanove naslednike - komuniste.

Pred pogrebom.

Ko še ni mrliča, se že pripravljajo na pogreb. Trdno so uverjeni, da mora smrt kmalu nastopiti. Ko umre, ga zagrebo in boj za dediščino se prične. Tako se godi ljudem. Ko opeša na duhu in telesu, njegovi potomci le še čakajo na pogreb, na dediščino in na sedmino. In tako se sedaj godi g. Kristanu z njegovo stranko. Njegova sila je opešala, njegova moč usahnila, od vseh strani njegove organizacije prihajajo znaki, ki oznanjajo bližajočo se politično smrt. Pri še živem političnem organizmu se zbirajo in organizirajo pogrebci in dediči - komunisti.

Vsakdo se bo še spominjal, da smo pred nekaj meseci naznanili, da je na zborovanju soc. dem. politične organizacije Kristan s svojimi somišljeniki odletel ter da so njegovo mesto zavzeli dr. Lemež, Golouh, Gustinčič in drugi nekdanji Kristanovi sodruzi ter prijatelji. — Kristan nas je v »Napreju« radi tega ozmerjal in enostavno proglasil, da je vse le laž. Danes lahko ugotovimo resnico. Pri omenjenem zborovanju sicer res ni šlo za organizacijo cele stranke, pač pa za krajevno organizacijo ljubljansko, v kateri so dobili moč komunisti. Kristan je tedaj propadel v ljubljanski organizaciji. Da je to resnica, nam priča objava socialno demokratske stranke, da je krajevna politična organizacija v Ljubljani razpuščena, ker so se vanjo vrnili mnogi komunistični elementi.

Istočasno se je začel boj za ostale organizacije, tudi za strokovne. Medtem ko Kristanovi pristaši še drže svoje postojanke v rudarski Uniji, so komunisti vrgli Kopača iz železničarske organizacije. Kopač je postal tajnik soc. dem. stranke.

Te dni je naznanil v »Napreju« dose-danji urednik Golouh, da odlaga uredništvo lista, ker se ne strinja s taktiko stranke. »Napreju« ostane še dalje v rokah socialne demokratske struje, medtem ko si komunisti ustanove novo glasilo.

Napram tem pojavom seveda Kristanova struja ne more ostati hladna in mirna. Zato je »Napreju« že z loparjem udaril po vodji komunistov, inženirju Gustinčiču, ki mu očita:

»Znani ing. Gustinčič, ki je bil med vojno plačan od sovrstnika ruskega carja, od črnogorskega despotu Nikite krvavega spomina, je bil prvi, ki je začel zanašati nered med naše vrste, tako, da ga je stranka, v katero se je bil vpisal, morala izključiti. Toda pridobil si je bil zaveznikov, zlasti vladnega komisarja dr. Lemeža in sedanjega tajnika železničarske organizacije Josipa Petriča.«

Niso ravno čedne stvari, ki jih »Napreju« tukaj očita voditelju komunistov. Zadeva bo postala še zanimivejša, ko bodo tudi komunisti dobili svoje glasilo. Ni dvoma, da si bo tedaj gospoda obojestransko znala povedati marsikako zanimivost o »delu za delavstvo«.

Tako je sedaj dolgo prikrivani spor med socialno demokratskimi desničarji in komunisti izbruhnil javno. S tem smo na Slovenskem dobili komunistično stranko. Boj med obema strujama bo hud, če smemo sklepati po razmerah v drugih deželah. Komunisti so mnenja, da bodo Kristana in njegovo stranko popolnoma ubili. Pripravljajo se za njegov pogreb ter na razdelitev njegove politične dediščine.

Nas ta boj pušča hladne. Mi z veseljem prepuščamo komunistom vso Kristanovo politično dediščino, po kateri jih bo še glava bolela. Smo pa mnenja, da se Kristan mladim in učenim komunistom ne bo dal tako enostavno obglaviti. Zato bo ta boj za dediščino brez dvoma trajal še dolgo.

Za nas pa so ti pojavi v vrstah socialne demokracije nauk, da svojo krščansko-socialno delavsko organizacijo poglobimo, razširimo, utrdimo, da bo mogla ob lasanju med socialisti edina zastopati koristi delavstva ter se uspešno boriti za krščansko-socialno preobnovo človeške družbe.

Politične novice.

+ Žito za prehrano ljudstva — zaplenjeno. Kakor poročajo iz Belega grada je na željo ljubljanskega generala Smiljanca prejšnji demokratski vojni minister, general Hadžić dal zapleniti veliko množino žita (baje več vlakov), ki so v Vojvodini nakupljeni za Slovenijo. Ljudski poslanci Gostinčar, Sušnik in drugi so takoj ostro nastopili proti temu. Sedanji vojni minister je izjavil, da bo zadevo preiskal. Nam seveda ni dovolj, da se zadeva preišče, mi hočemo žito nazaj! — S tem pa je obenem ovrgeno natolcevanje »Napreju«, češ, da se je to zgodilo že pod novo vlado. Kristanov sobojevnik demokrat general Hadžić je to ukrenil. Seveda »Napreju« ne bo imel besedice graje za generala.

+ Sadovi demokratske politike. V našem denarstvu je nastala popolna zmeda. Nezmislno kolkovanje kron in potem še nezmislnejša zamenjava z novim dvoličnim denarjem je sodu izbila dno. Danes je vsa trgovina v zastoji, a naših borzah se ljudje trgajo za tuje valute in ženejo njih vrednost umetno kvišku. Tako je bil 3. t. m. na zagrebški borzi pravcati sodnji dan za naše krone in nove bankovce. Tem povodom piše »Jutarnji List« med drugim: »Z izdajo naše hermafrodiške dinarsko-kronske novčanice se položaj dejansko ni nič izpremenil, ker svet vendar ni mogel priti do prepričanja, da je 1 = 4, kakor je to mislil g. Veljkovič in njegovi pomagači. S to zamenjavo smo postali bogatejši za eno valutno eksotičnost, bogatejši pa tudi za eno izkušnjo, da samovolja posameznika v vprašanjih, kjer gre za življenske interese ljudstva, nima mesta.« Lepo je od liberalnega lista, da tako neprikrito pove bivšemu demokratskemu ministru resnico v brk. Prav ima tudi, ko pravi dalje, da sedaj ni čas za rekriminacije, marveč se treba oprijeti dela, da se naše valutno vprašanje končno uredi in naše valutne razmere ozdravimo in ustalijo. Ibi bi moral le še korak dalje in dosledno zahtevati, naj se parlamentarno delo kolikor mogoče pospeši, da pride končno tudi to vprašanje čim prej na dnevni red tam, kjer se edino more trajnoveljavno rešiti — v narodnem predstavništvu. Pozvati bi moral demokratske poslance, naj čim marneje sodelujejo v parlamentu in vsaj tako skušajo popraviti, kar so kot ministri zavozili in zanemarili. To bi bilo od »Jutarnjega Lista« dosledno in pošteno, ne pa podpirati sabotažo parlamenta, kakor je delal doslej.

+ Največji greh bivše vlade. Novosadska »Zastava« piše o nalogah nove vlade, ki so v mnogem dane po grehih bivše vlade. Med drugim veli: »Eden največjih grehov padle demokratsko-socialistične vlade je bil, da je s svojimi samopašnimi navedbami oropala ljudstvu mnogo njegovih pravic. Spomnimo se samo, kaj je napravila ta vlada v Hrvatski in Slavoniji z občinsko samoupravo. Vse je uničila in začela v občine pošiljati komisarje, prav kakor sta delala Rauch in Cuvaj.« Taka Rauchova in Cuvajeva rabeljska dela je v Sloveniji izvrševal Pribeževčev eksponent dr. Žerjav. Ob sebi je umevno, da je prva dolžnost sedanje vlade — osrednje in pokrajinskih —, da odpravi vse naredbe in ukrepe, s katerimi je prejšnja »najnaprednejša« demokratsko-socialistična vlada pogazila ljudske pravice. Ako to demokratom ni všeč, le kažejo, da so nepoboljšljivi.

+ »Kaj nam je Kristan zapustil?« G. Kristan izjavlja z ozirom na vest belgrajske »Politike«, ki smo jo tudi mi priobčili pod naslovom »Kaj nam je Kristan zapustil«, sledeče: »Ne verjamem, da bi bila belgrajska »Politika« pisala, kar ji »Večerni list« podtika.« Nato sledi Kristanov običajni konec, da »Večerni list« laže. Gospod Kristan! Vaši prijatelji Vas sami izdajajo. Sedaj, ko niste več minister, pišejo o Vas le še kot o kaki zgodovinski pripovedki. To je seveda bridko in radi verjamemo, da Vas boli. Ali zato ne zmerjajte nas, pogledajte rajši v belgrajsko »Politiko«, pa boste videli, da smo dobesedno prinesli to, kar je pisala. Če je kdo lagal, je bila to Vaša dosedanja

MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO.

LDU Trst, 4. marca. »Lavoratore della Sera« poroča iz Londona: Svet trojice se je včeraj baval s številom vojaštva, ki ga sme imeti Turčija. Jadransko vprašanje se je za sedaj odgodilo. Dopisnik »Manchester Guardian« je imel razgovor z ministrskim predsednikom Nittijem, ki je izjavil: Rešili bomo pereče vprašanje na ta način, da se sporazumemo z Jugoslovenci, s katerimi smo in hočemo ostati lojalni prijatelji. Kakor se kaže, se bo jadransko vprašanje razmotrivalo na prihodnjem sestanku, ki bo v par tednih v Rimu ali v kakem drugem mestu ob italijanski Rivieri.

LDU Trst, 4. marca. »Lavoratore della Sera« poroča iz Londona. Iz Zedinjenih držav poročajo oficialno, da je predsednik Wilson pripravljen sprejeti rešitev jadranskega vprašanja, kakor se bosta zedinili Jugoslovani in Italija, stavljal pa bo pridržke glede otoka Visa, ki se po izjavah Jugoslovenov ne sme odtrgati od Dalmacije. Svet trojice se je baval s poizkusi vzpostaviti monarhije na Madžarskem in vztraja na tem, da se spoštuje njegova prepoved glede povrnitve Habsburžanov.

LDU Lyon, 4. marca. (Brezlič.) Predsednik Wilson bo v torek izgovoril besedilo svojega odgovora v jadranskem vprašanju. Zaveznikom se odpošlje v sredo.

LDU Lyon, 4. marca. (Brezlič.) »Echo de Paris« poroča, da prvi porazgovori med Jugoslovani in Italijani v jadranskem vprašanju niso imeli nobenega uspeha. Pogajanja se nadaljujejo.

VRHOVNI SVET.

LDU Pariz, 4. marca. (DKU) Londonsko zasedanje vrhovnega sveta je končano. Nitti odpotuje jutri v Italijo. Zadržal se bo v Parizu. Tudi več ministrov in ekspertov je odpotovalo. Prihodnja seja bo morda v Parizu ali pa v Rimu. Največ interesa vzbujajo odločitve finančne in gospodarske narave, ki so bile sestavljene v manifestu. Ta manifest je zelo dolg in obstoja iz dveh delov. Prvi del se bavi s splošnimi navesti evropskim državam »er je zgodovinsko-političnega značaja. Drugi del pa se peča s posameznimi gospodarskimi in finančnimi vprašanji ter vsebuje jasno očitane odločbe glede na cene, denarstvo, menične tečaje in promet.

CESTNI BOJI V MILANU.

LDU Split, 4. marca. (DDU) V nedeljo so bili v Milanu težki izgedi. Po shodu, ki ga je sklicala liga proletariata za uveljavljanje zahtev vojnih pohabljenec, sirot in vdov in kjer je znani anarhist Malatesta ostro kritiziral postopanje sedanje italijanske vlade, so hoteli vojaki in karabinjerji razpršiti občinstvo. Ljudstvo pa je z nekoliko vozovi cestne železnice prebrlo vojaški kordon. Karabinjerji so nato začeli streljati. Doselej sta dva mrtva in mnogo ranjenih. Zaradi teh dogodkov je proglašena splošna stavka 24 ur, ki se začne v ponedeljek. Kasneje so stavko podaljšali.

DENJIKIN PRED KATASTROFO.

LDU Dunaj, 3. marca. (DunKU) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Kakor javlja »Utro Juga«, so kubanski kozaki strmoglavili predsednika rade, katerega jim je vsilil general Denjikin, ter izvolili Ukrajince Tymešenka za predsednika rade kubanskih kozakov. Zadnjim ostankom Denjikinovih čet grozi popolna katastrofa. Njegov trenutni odpor pri Rostovu in ob Mانیчу je imel za posledico, da so rdeče čete pri Stavropolu prebile fronto in popolnoma razpršile Denjikinove čete. Računa se s tem, da bo Denjikin moral v kratkem zapustiti Jekaterinodar in Novorosijsk in bo tako izgubil glavni dve etapni oporišči.

LE AMERIKA MORE RESITI EVROPO.

LDU Berlin, 3. marca. (DunKU) »Acht-uhrahendblatt« poroča iz Kodanja, da javlja »Berlingske Tidende« iz Londona: Predsednik Narodne City-banke, Vanderlipp, je izjavil v nekem govoru v Newyorku, da presoja evropski položaj zelo pesimistično. Velika kriza bo nastala malo pred začetkom jeseni. Amerika bi bila v stanju s 150 milijoni dolarjev ubraniti Evropo pred lakoto in samo pod tem pogojem more Evropa obstati do prihodnjega leta. Ako bo Amerika dala na pameten način kredit ter naložila svoj denar v evropska podjetja, bi se potem polagoma začela dvigati evropska produkcija in Evropa bi si potem zopet opomogla.

MAŽARSKI KOMUNISTI.

LDU Dunaj, 3. marca. (DunKU) Kakor poroča »Der Neue Tag«, pride danes popoldne zadnjih pet mažarskih komunistov, ki so ostali še v Karlsteinu, na Dunaj, kjer jih bodo nastanili v nekem sanatoriju. Tjakaj pridejo v najkrajšem času ostali bivši ljudski poverjeniki, med njimi tudi Bela Kun. Z nastanjenjem v dunajskem sanatoriju odpadejo tudi dosedanje omejitve prostosti, tako ne more več biti govora o internaciji.

KAKO VELIKA BO TURČIJA.

LDU Lyon, 4. marca. (Brezlič.) »Figaro« in »Gaulois« objavljata brzojavke, po katerih ostane Turčiji samo Carigrad in Anatolija. Njeno prebivalstvo se bo skrčilo na 30 milijonov duš.

PAPEŽ ZA UKRAJINCE.

LDU Dunaj, 3. marca. (DunKU) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Rima: Papež je v privatni avdijenci izjavil voditelju ukrajinskega odposlanstva patru Bonneju, da je odposlal apostolskega funkcionarja Ceneznega s posebno misijo na Ukrajino, da razdeli tamkaj med bolnike in onemogle za več milijonov kron denarja in zdravil.

Širite »Večerni list«!

